

ASIASANA

UDK ry - OPISKELIJAT
kirjastotiet. ja inform. laitos
PL 607, 33101 Tampere

4/88

ASIASANA 4/88

Kirjastotieteen ja informatiikan
opiskelijoiden ainejärjestön UDK ry:n
äänenkannattaja

TILAUSOSOITE:

UDK ry
c/o Kirjastotieteen ja informatiikan
laitos
PL 607
33101 TAMPERE

PAINOPAIKKA:

Tehokopiointi
Tampere 1988
ISSN 0356-0139

TOIMITUS:

Kai Halttunen
Harri Kalinen, tekstaas
Iiris Karppinen
Mervi Kivirinta
Anna-Maija Marttila
Eija Poteri, vast.
Heli Seppälä

SISÄLLYS:

Leenan lähtömietteitä.....	4
Hilsen fra Trondheim.....	8
Musta rakkaus.....	10
Muut lehdet.....	11
Aatemarkkinat.....	12
Teoria ja käytäntö.....	14
Päivällinen.....	18
Lyhyet erikoiset.....	19
Henockin 3. opiskeluvuosi.....	20
Panttihuutokauppa.....	22

Pyynikki 8.10.1988

Minulla on etuoikeus nähdä Pyynikin rinteiden huviloita ja lehtipuita joka päivä matkallani (uni)verstaalle. Syksy on upeaa aikaa Pyynikillä: vaahterat räiskyvät iletulituksen väreissä, poluilla ja pihoissa nenään tunkee muheva maanhaju. Tosin harvoin sitä hiljentyy nauttimaan näistä syksyn hetkistä.

Syksy merkitsee joillekin lähestyvää pimeyden aikaa, ankeutta. Toisille taas tarmoa ja parasta työvirettä. Itse kuulun niihin syksyahkeriin ihmisiin. Siksi uskalsin lupautua vastaamaan näiden syksyn Asiasanojen ilmestymisestä Leena-päätoimittajan siirryttyä etäisopiskelijaksi.

Sinut uusi k&i:n opiskelija haluaisin toivottaa avosylin tervetulleeksi Tampereelle, yliopistoon ja UDK:n piiriin. Ehkä et ole vielä kohdannut paljon lämpöä täällä uudessa elinympäristössäsi?? Tai mistäs minä sen tiedän. Ehkä TOAS:n naiset hymyilivät sinut hyvälle tuulelle toimistossaan. Ehkä ensimmäinen luento yllätti sinut mielenkiintoisuudessaan. Ehkä naapurikämpästä löytyi heti samannielisiä ihmisiä. Ehkä Attilan hikisessä ahtaudessa osasit nauttia valtion tukemasta ateristasi... ehkä tai ehkä et.

Tulet kuitenkin tottumaan kaikkeen tähän jota opiskeluksi kutsutaan. Ensin hapuilet, sitten totut, sitten et enää millään vaihtaisi pois: vapauttasi, oikeuttasi ajatella ja kehittää ajattelutaitoa, tätä elämänmuotoa. - Sitten onkin jo yleensä aika lähteä.

Uusia naamoja ja vanhoja partoja
tervehtien

Fijn

LEENAN LÄHTÖMIETTEITÄ

K&I:n laitoksella ei enää näy yksiä tuttuja kasvoja. Kymmenen vuotta lehtorina ollut Leena Teinilä on siirtynyt uusiin tehtäviin Viittakiven opistoon. Asiasana kävi kuuntelemassa Leenan lähtömietteitä ja ajatuksia uusien haasteiden edessä.

Leena asettuu haastateltavaksi iloisen kirjavalle sohvalle. Seinällä hänen yläpuolellaan riippuu maailmankartta. "Missä olet nykyään töissä, Leena?", kysyn. - "Viittakiven opistossa Hauholla, opetustöissä." Uusien haasteiden tuoma innostus ja motivaatio pursuaa esiin heti ensi välähdyksellä. Kysymys tuntuu todella olevan jostain muusta kuin kuivasta luento-opetuksesta. Itse asiassa Leena ei haluaisi ollenkaan käyttää sanaa opettaja vaan hän kokee olevansa opintojen ohjaaja. Varsinaisesti hänellä on osavastuu puolen vuoden pituisesta kurssista nimeltä Ihminenä kansainvälistyvässä maailmassa. Kurssille odotetaan n. 50 opiskelijaa, puolet heistä ulkomaalaisia.

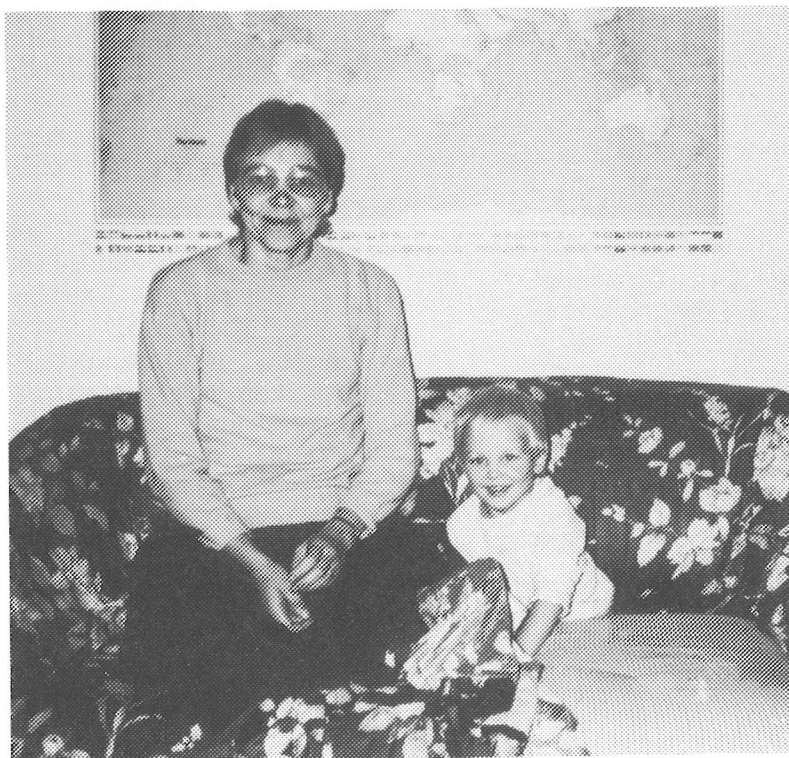
LEENAN KARTTA

Nyt selviää maailmankartan keskeinen asema Leenan työhuoneessa. Kartassa on nuppineuloin edustettuna kurssille tulevat ulkomaiset opiskelijat. Afrikassa on paljon nuppineuloja, samoin Japanissa, Lähi-idässä on muutama, niin myös Bangladeshissa, Pohjois-Amerikassa ja Keski-Euroopassa. Osa opiskelijoista tulee Suomeen jäädäkseen opiskelemaan pitemmäksi aikaa, osa tulee vain tätä kurssia varten.

Kurssi muodostuu teoriaa sisältävien luentojen lisäksi valinnaisista projekteista. Leenalla on vastuu Kirja- ja kuvakulttuuri -projektista. Tarkoitus on oppia kokemisen ja tekemisen kautta. Milloinkahan samanlaista kokonaisvaltaista oppimista aletaan soveltaa yliopisto-opintoihin? Täällä kun kaikki leijuu teoriassa ja yleistyksissä, mutta myös abstraktit asiat voi saada näkyviksi, minä mietin. Siitä on esimerkkinä Leenan Maaailmankuva-luento, jonka aikana jokaisen opiskelijan on konkretisoitava maaailmankuvansa näkyvään muotoon: kuvaksi, runoksi, esineeksi, lauluksi jne.

SANOMA ON TÄRKEIN

On vaikea siirtyä Viittakiven sisäisistä maisemista kirjastotieteeseen ja informatiikkaan. Aloitan varovasti, oppimisesta kun on jo puhuttu, koulutusaiheesta. - "Mihin suuntaan haluaisit nähdä kirjastonhoitajien koulutuksen meillä menevän?" - "Avaraan", on ensimmäinen vastaus. Sitten seuraa täsmennys ja vähän nykyisen koulutuksen kritiikkiä. Leenan mielestä nimittäin väline, tiedon ja elämysten kantaja, on liikaa esillä koulutuksessa. Korostetaan kirjaa tai kuvaa tai tietolevykettä sen sijaan, että nähtäisiin myös niiden sisältämät sanomat. Kirjastonhoitajien pitäisi pystyä välittämään sanomia, ei pelkkiä kuoria.

Tässä yhteydessä Leena ei halua asettaa tietoa ja kulttuuria vastakkain. Sitähän on tehty paljon viimeaikaisessa kirjastokeskustelussa. Toisaalla on haluttu panna kirjaston tietopalveluun, toisaalla puolustettu kirjastoa kulttuurielämysten kanavana. Tässä Leena toteaa olevan lyhytnäköisyyttä, perspektiivi on kapea. Ehkä juuri tällä hetkellä on erityisesti tietopalvelulle sosiaalinen tilaus, sillä eletään jälkitekollisessa informaatioyhteiskunnassa. Tulevaisuudessa kuitenkin voivat muut kuin tiedon tarpeet vaatia huomiota. Miksi siis asettaa tieto ja kulttuuri kilpailemaan keskenään huomiosta? Ovatko ne ylipäättään toisensa poissulkevia käsitteitä?

TULEVAISUUDEN KIRJASTO

Seuraavaksi yritän loihtia Leenan eteen kaameaa kuvaa tulevaisuuden kirjastosta videotekkinä ja levykelainaamona. Hän ei kuitenkaan hätkähdä. - "Tuota voi kysyä vain KIRJASTONHOITAJA tai siksi opiskeleva." Palaamme taas väline - sanoma keskusteluun. - Tärkeintä on, että sanomat säilyvät, muodolla ei ehkä ole kovin paljon väliä. Ehkäpä tulevaisuuden sukupolvet, Leena vilkaisee leikkiviä lapsiaan, ilmaisevat itseään sellaisessa muodossa, josta emme tällä hetkellä tiedä mitään. Tärkeintä kuitenkin on, että ilmaisevat itseään jollain tavoin. - Sitten seuraa pieni myönnytys. - Tietysti kirjamuodossa on valtavat määrät kulttuuriperintöä. Siksi olisi tärkeää, että lukutaito säilyisi. Se varmistaisi kommunikation yli historian tuleviin aikoihin. Lohdullinen ajatus.

UNELMIEN KIRJASTO JA HYVÄ KIRJASTONHOITAJA

"Entä sitten unelmiesi kirjasto? Onko sitä?" - "On", Leena vastaa. - Se on laaja-alainen, todella monipuolinen kirjasto. Sinne astuessaan asiakas vakuuttuu siitä, että löytää sieltä etsimänsä, on se sitten faktoja tai vaikkapa runoja. Sieltä on siis hankittavissa ainakin tieto tiedosta, mutta oleellisinta ei ole tehokkuus vaan ihmisten kohtaaminen. Siellä ihmiset voivat katsoa toisiaan päin.

"Hyvä kirjastonhoitaja?" - Hän tuntee kokoelmansa ja osaa käyttää sitä, on se pieni tai suuri. Hän tietää asioista syvästi, on koko ajan oppimisen prosessissa, liikkeellä. Koulutuksen tehtävä olisi opettaa tällainen asenne tai paremminkin antaa malli.

SUOMI - KEHITTYNYT KIRJASTOMAA

"Kirjastotieteen ja informatiikan tutkimuksen nykytila Suomessa?" Kysymys kirvoittaa Leenalta hersyvän naurun. Kieltämättä se on mahtipontinen tiedustelu: nykytila?, tutkimus?, miten mitata? missä tieteen rajat kulkevat?

Miettimisen jälkeen Leenalta helittää tunnustus. Suomi on kehittynyt kirjastomaa. Täällä on k&i institutionalisoitunut yliopistoaineeksi. Tutkimuksen nykytilaa on vaikea mennä arvioimaan. Vasta ensimmäinen professionalistinen tutkijasukupolvi on saavuttanut tutkimustuloksia. Touhussa on vielä pioneerityön makua.

Sen sijaan Leena loisi odottavia katseita tämän hetken k&i:n opiskelijoihin. Metodiopetus on jotain sellaista uutta, mistä ensimmäinen tutkijapolvi ei saanut nauttia. Leena odottaakin nyt laitoksen opiskelijoilta hyviä graduja ja mahdollisemman paljon myös jatkotutkimuksia. Tieteelliselle osaamiselle on ainakin paremmat edellytykset kuin koskaan ennen.

"Missä sitten kulkevat k&i:n rajat?" Leena haluaisi asettaa ne nimenomaan tutkimuksen lyhyiden perinteiden vuoksi hyvin väljiksi. Metodisesti ja aiheiden suhteen olisi hyvä sallia paljon. Tärkeää olisi myös kannustaa opiskelijoita tutkimuksen tekemiseen. Ohjauspuoleen olisi panostettava tietysti samalla. Vain sitä kautta tietemme elää ja kehittyy.

TUTKIMUS ON RAKASTA

"Leena, liseniaattityösi Nuorisokirja kirjastossa valmistui viime keväänä. Jatkatko tutkimusta?"
Virnistyksiä... Sitten tulee puoli-vakavalla naamalla heitetty vastaus: "Väitöskirjan teen ehkä 50-vuotislahjaksi itselleni." Ja sitten vakavasti: "En siksi, että minun pitäisi tutkia, vaan siksi että tutkimus on minulle rakasta."

"Mitä oikein koet olevasi eniten: kirjastonhoitaja, tutkija vai opettaja?" - "Kaikkia noita", hän vastaa. "Viittakivessä minulla on lupa osallistua kirjaston hoitoon. Tietenkin opetan siellä enimmäkseen, mutta tutkimusta teen myös koko ajan, lähinnä pieniä selvityksiä. Ja ehkä joskus vielä väitöskirjankin."

Osaava ja monipuolinen nainen. Meille tulee ikävä sinua, Leena!

EPo

Hilsen

fra ~

Trondheim folkebibliotek

Sør-Trøndelag fylkesbibliotek

Tulipa taas lomalla niin ikävä kirjastoon, että oli heti paikalla pakko poiketa yhteen. Tämä tapahtui Trondheimissa, Keski-Norjassa. Kas kummaa, sinne olikin saatu uusi uljas kirjastorakennus vanhan, tosi tunkkaisen tilalle.

Itse asiassa vanhaa rakennusta oli kuitenkin hyödynnetty uudessa. Vanhaan tornilliseen taloon oli saatu kahvila ja lehtilukusali. Keskelle rakennuskompleksia oli suunnitteilla pieni talvipuutarha. Uudessa osassa sijaitsivat päätoiminnot lainauksesta käsikirjastoon ja lastenosastoon. Koko komeus sijaitsi Nidar-joen rantakadulla lähellä postikorteista tuttua Vanhaa Siltaa.

Uljainta uudessa rakennuksessa olivat asiakkaiden käytössä olevat ATK-päätteet l. kirjarekisterit. Minä näin ensimmäistä kertaa tämän ihmeen toiminnassa, vaikka onhan niitä pioneeriyriytyksiä nähty jo Suomessakin esim. Kouvolassa.

Trondheimissa varsinkin nuoret olivat ottaneet päätteet heti omikseen, muta myös muut asiakkaat käyttivät niitä rohkeasti, minkä sain omin silmin todeta. Vaikeampaa asiakkaille oli kuulema paikantaa kirja hyllystä kuin löytää se kortistosta tai rekisteristä. Aina on tietysti niitä, joita on opastettava sekä korttimuotoisten luetteloiden että päätteiden kanssa. Kortteja ei muuten Trondheimissa enää kirjoiteta. Poikkeuksena on pakolaisia varten hankittu ei-länsimaisin kirjaimin painettu kirjallisuus, jota varten on oma kortistonsa.

Kirjarekisteriin oltiin todella tyytyväisiä. Ohjelma, Bibliofil nimeltään, oli uusi, varta vasten Trondheimiin suunniteltu. Rekisteriin oli tarkoitus saada kaikki aineisto mahdollisimman nopeasti. Sitten voitaisiin ATK-lainaukseen. Erityisenä ongelmana oli kuulema kirjojen tarroitus. Tarrat kuuluivat turhan nopeasti.

Asiakkailla oli käytössä yhteensä kuusi päätettä eri osastoilla. Ensimmäisessä vaiheessa asiakas sai valita, etsiikö hän tekijän, nimekkeen vai asiasanan kautta. Sitten ruudun alareunaan ilmestyvät ohjeet auttoivat eteenpäin. Printteriä ei sentään ollut vaan kukin sai itse kirjoittaa viitteensä. Minä etsin hupimielessä Elina Karjalaisen kirjoja ja löysinkin kaksi norjaksi käännettyä Uppo-Nallea: Brumle-Bum ja Brumle-Bums vinterpels.

EPO

**BØKER
ER LITE
FETENDE**

Uppitt av barnbokskaksjonen. Norsk Kulturråd.

*
* 13. POHJOISMAINEN KIRJASTOALAN OPISKELIJOIDEN *
*
* KONFERENSSI *
*
* OSLOSSA 18. - 20. 1988 *
*
* Keskustelujen teemana KIRJASTONHOITAJAN AMMATTI-IDENTITEETTI *
* Ohjelmassa myös perinteisesti vapaamuotoista ajatustenvaihtoa *
* kaikilla pohjoismaisilla kielillä, illanviettoja, trubadureja, *
* tanssia, virvokkeita, filosofointia aiheesta ja aiheetta... *
* Kysy lisää Eijalta p. 226367. *
* VAIN 10 (KYMMENEN) ARMOITETTUA PÄÄSEE MUKAAN! *
*

MUSTA RAKKAUS

UDK:n kulttuurisiipi virkistyi Hallituskadulla 6/10

TTT:n Kellariteatterissa esitetään vallan mielenkiintoista näytelmää. Alkupuoli on riemukasta, kotoista komediaa ja loppu mitä synkintä tragediaa - ruumiita syntyy kuin Shakespearella konsanaan.

Näytelmä perustuu Väinö Linnan kahteen 40-luvun romaaniin, Päämäärä ja Musta rakkaus. Näiden pohjalta on Arto Seppälä kirjoittanut näytelmän, joka oivasti kuvastaa alkuteosten dostojevskilaista henkeä.

Näytelmä kertoo kiltistä ja kunnollisesta työläisentytärästä, joka "erehtyy" kerran ja joutuu kovasti kärsimään. (Elämä oli kovaa 40-luvullakin.)

Lohtua synkkyyteen tuo orpo, köyhyyskammoinen, vainoharhainen opiskelija (joka tulevaisuudeksi on viettävän sympis, kaikkine kotoisine komplekseineen ja pätemispyrkimyksineen). Tietysti nämä kaksi maailmanmurjomaa sitten rakastuvat, ja jonkin aikaa tulevaisuus näyttää ruusuiselta - rakastavaiset käyttävätkin juuri niin idioottimaisesti kuin rakastavaiset yleensäkin.

Kaikki autuus tuhoutuu kuitenkin sairaalloiseen mustasukkaisuuteen ja kärsimään joutuvat pääparin lisäksi omaiset ja tuttavat. Suru on syvää.

Musta rakkaus on saanut peikästä kiittäviä arvosteluja, eikä syyttä. 40-luvun tekstiä ei ole pilattu modernisoinnilla ja city-sovelluksilla. Ohjaaja Juhani Niemelä halusikin välttää nykyajalle ominaista ironiaa ja ylilyöntejä ja korostaa sen sijaan ihmisen arvoa ja runollisuutta. Etusijalla ovat suuret tunteet: syvä rakkaus, piinaava mustasukkaisuus, rikos ja liian myöhäinen katumus.

Kun tunteista on kyse, liioittelun vaara on aina olemassa. Lähellä käy Mustan rakkauden läpeensä traaginen loppukin - onneksi edeltävä tapahtumien kulku kuitenkin tekee loppuratkaisusta ainoan loogisesti hyväksyttävän. Mahdollista ahdistusta lieventää myös ensimmäisen näytöksen armoton arkipäivän komedia. (UDK:n niuhu iskujoukko ainakin oli ratkiriemuissaan.)

Näytelmän miehitys on kauttaaltaan onnistunut. Pääparin - Katja Kiuru & Matti Rasila - lisäksi on pakko mainita Matti Pussisen pehmeään kylähullun kaupunkilaisversio, joka Kellariteatterin tiheässä tunnelmassa oli mykistävän maaninen.

Kyllä Musta rakkaus vastaa anniltaan hyvinkin kolmosella suoritettua tenttiä. Painukaa teatteriin, seuraava yhteistilaisuus tulee vasta marraskuussa!

Muut lehdet:

Skaba on kovaa

Kauppakorkeassa on kilpailu kirstynyt. Tenttikirjoja varastetaan ja tervellään, etteivät toiset pääsisi tenttimään ja liivaamaan opin-touralla ohitse.

Kurssikirjastosta myönnetään, että osa opiskelijoista pitää tentti-kirjoja jatkuvasti varauksessa, mutta eivät nouda kun saisivat. Ja heti uusi varaus päälle.

"Kirjoja katoaa hirveän paljon, tulkuttoman paljon, niin paljon, että se on aivan mieletöntä", valitellaan.

"Työstä on tullut uhkauskirjeiden kirjoittamista. Vasta kun lasku tulee, kirja yllättäen löytyy."

Kirjastosta tähdennetään, että suurin osa opiskelijoista on kunnan nuoria. Mutta harmaita hiuksia aiheuttava vähemmistö - se vasta on härskiä!

Suomen Ylioppilaslehti 22/9 1988

HASSU TAPAUUS

Hassu tapaus on sattunut jälleen myös vankila Kakolassa, jossa muuan vanki pääsi varpaankynnen leikkaukseen. Jotakin päiviä myöhemmin hän pyysi, että leikkauksen koh-teeksi otettaisiin myös liikavarvas. Taas joku aika ja jo poistettiin vangilta umpisuolenlisä-kettä. Ja perään oli vuorossa tukanleikkaus. Ja luomi seläst. Lopulta vanki tuli anelemaan, että "nyt olisi solisluukin leikkausta vailla." Tuossa vaiheessa Kakolan päälääkäri hermostui ja totesi, että "nyt tästä täytyy tulla loppu. Tehän meinaatte karata täältä osina!"

Suomen
Urheilulehti
8/9 1988

Lukukauden alkamisen kunniaksi Tampereen yliopiston kirjasto ilmoittaa lopettavansa kaukolainojen toimittamisen ulkomailta. Eikö kirjaston tulisi pikem-minkin tukea tutkimustyötä kuin toimia tulppana tiedon-saannissa kirjastoamanu-enssi Raija Hurme kauko-palvelusta?

Kaukopalvelua ei ole rajoi-

tettu kiusantekomielessä, mut-ta emme kerta kaikkiaan ehdi tekemään kaikkea mitä pitäisi. Kaukopalvelun henki-lökunta on pysynyt samana (2 henkeä) ja tilausten määrä on kaksinkertaistunut 1980-lu-vulla. Selviämme ainoastaan tilapäistyövoiman avulla ja aina kun virastotyöntekijöiden sopimukset loppuvat, romah-taa kaukopalvelu. Voisimme yrittää toimittaa kaikki tilauk-

set mistä vain tilausjärjestyk-sessä, mutta muutamana viikona kuluttua olisi koko puulaaki niin tukossa, että kukaan ei enää saisi mitään ajoissa. Ra-joituksen idea on siis, että toi-mitamme vähemmän aineis-toa, mutta riittävän nopeasti. Kaukolainastoiminta on vie-läkin pitkälti käsityötä ja ainoa ratkaisu ongelmaamme on saada jostain aputyövoimaa ja pian.

Tampereen Yliopistouutiset

20/9 1988

VEROUUDISTUKSESTA

HUOLIMATTA:

Asiasanan TILAUS-
ENTINEN: 60 mk.

HINTA ENSI
VUONNA

AATEMARKKINAT AATEMARKKINAT AA
 TEMARKKINAT AATEMARKKINAT AATE
 MARKKINAT AATEMARKKINAT AATEMA
 RKKINAT AATEMARKKINAT AATEMARK
 KINAT AATEMARKKINAT AATEMARKKI
 NAT AATEMARKKINAT AATEMARKKINA
 T AATEMARKKINAT AATEMARKKINAT
 AATEMARKKINAT AATEMARKKINAT AA
 TEMARKKINAT AATEMARKKINAT AATE
 MARKKINAT AATEMARKKINAT AATEMA
 RKKINAT AATEMARKKINAT AATEMARK

Yliopiston aulassa pääsi aivan
 aatteiden puristukseen 27. -
 28. syyskuuta.

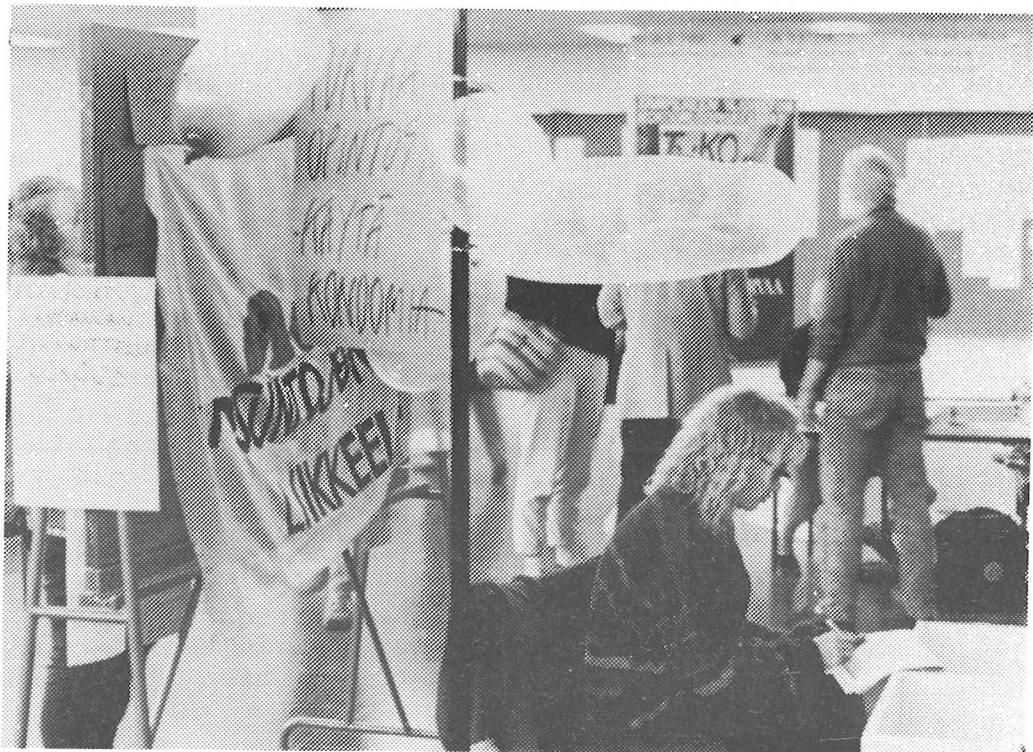
Ylioppilaskunnan järjestä-
 millä Aatemarkkinoilla oli-
 vat mukana ainakin poliitti-
 set opiskelijajärjestöt, ympä-
 ristöjaosto, opintojaosto,
 kehitysmaakauppa, kirjakahvi-
 la, seksuaalinen tasavertai-
 suus ry, akkaryhmä, kamera-
 kerho, kansainvälinen työlei-
 rijärjestö, ylioppilasteat-
 teri, sadankomitea, Amnesty.

AATEMARKKINAT AATEMARKKINAT AATEMARKKINAT AATEMARKKINAT AATEMARK
 aatemarkkinataatemarkiinat aatemarkkinataatemarkkinat aatemarkki

Aatemarkkinat : vastaisku viime keväiselle, jolloin aulassa komeilivat italialaiset autot ja kodinkoneet. Autot tosin saivat kaurapuuroa kylkiinsä - Aatemarkkinoilla ei käynyt samoin.

Turvaa opintosi, käytä kondomia!

K&I-yhdistyksen Seminaari

TEORIA JA KÄYTÄNTÖ

Alan tieteellinen seura Kirjastotieteen ja informatiikan yhdistys järjesti teemasta Teoria ja käytäntö lauantaiseminaarin Oulun kaupunginkirjastoon 24.9.1988. Tilaisuuteen oli kutsuttu kolme alustajaa kertomaan näkemyksiään teorian ja käytännön suhteesta. Alustajat edustivat kolmea eri tieteenalaa: FL Risto Nuutinen esitteli tietojenkäsittelyopin näkökulmaa, psykologian laitokselta oli FL Juhani Lindqvist pohtimassa psykologian teorian ja käytännön yhteyksiä ja kirjastotieteen ja informatiikan suhdetta käytäntöön mielti vt. prof. Vesa Kautto Oulun yliopistosta.

Nuutinen ja Lindqvist lähtivät molemmat puheenvuoroissaan tieteenalojensa erilaisista kehityslinjoista ja kertoivat eri tieteenradikaalien painottavan eri tutkimustyön painopistealueita. Lindqvistille ja Kautolle oli yhteistä skeptinen suhteutumisen teorian ja käytännön mahdollisista yhteyksistä.

TIETOJENKÄSITTELYOPPIKO TIE- TOKONETIEDE?

Risto Nuutinen veti puheenvuorossaan rajaa lähitieteisiin ja väitti tietojenkäsittelyopin olevan luonteeltaan systemaattista. Insinööritieteet ovat lähinnä tietojenkäsittelyoppia, mutta luonnon kuvaamisen sijaan tietojenkäsittelyoppi kehittää menetelmiä ihmisten palvelukseen. Silti se hänen mukaansa edellyttää empiiristä ja deskriptiivistä tutkimusta.

Tietojenkäsittelyoppi ymmärretään Nuutisen mukaan kolmella eri tavalla kolmen erilaisen tiedostamisprosessin kautta. Ensimmäinen tapa käsittää tietojenkäsittelyoppi on nähdä se teknisesti tietokoneeseen liittyvänä "computer science"na. Tällöin keskeisiksi tutkimuskohteiksi nousevat mm. laskeavuuden teoria, käyttöjärjestelmien tutkiminen ja

tekoälyn tutkimus. Kritiikkinä tätä "computer science"-tiedettä kohtaan esitetään, ettei monimutkainenkaan kone voi legitimoida tieteenalaa, kuinka "computer science" kiertää kehää, kun tieteen lähtökohdaksi otetaan tietokone, sekä lopulta vielä se, että ihmisen tiedostusprosessi nähdään tässä ajattelutavassa analogiseksi tietokoneen "ajattelun" kanssa.

Semiotiikka eli merkkioppi on keskeistä seuraavassa Nuutisen esittelemässä tavassa käsittää tietojenkäsittelyoppi tieteenä. Tutkimuskohteista tärkeimpinä on tässä tapauksessa ihmisen ja koneen vuorovaikutuksen tutkimus. Tietojenkäsittelyoppi lähenee käyttäytymistieteitä ja yhteiskuntatieteitä. Tieto ja informaatio ovat tutkimukselle keskeisiä käsitteitä.

Viimeisenä näkemyksenä tietojenkäsittelyopista Nuutinen esittää k.o. tieteen ymmärtämisen aktoreiden, ihmisten, kannalta. Kyseessä on ihmisten suorittama toiminta ja organisaatioiden informaation tutkimus kohoaa keskeiseksi tutkimuskohteeksi. Tämä on laajin käsitys tietojenkäsittelyopista, eikä se enää erotu omaksi tieteenalakseen kohteensa puolesta.

Kaikille esitetyille näkemyksille on yhteisenä ongelmana "tieto"-käsitteen todellinen sisältö ja tietokoneen merkitys tietojenkäsittelyopille.

Tietojenkäsittelyopin nykyisinä kehityslinjoina Nuutinen mainitsee käyttäjien vaatimusten ja tarpeiden tunnustamisen tietoteknologian kehittymisen ohella. Tietojenkäsittelyn sisäinen automatisointi on alaan itseensä kohdistuva kehitystrendi. Tietojenkäsittelyn sovellusalueet laajenevat ja integroituvat ja ne tulevat saamaan tulevaisuudessa entistä enemmän huomiota.

Nykyvaiheessaan tietojenkäsittelyoppi on Nuutisen mukaan kuhnilaisittain esiparadigmaattisessa vaiheessa. Hän näkee opin jakautuneen tietojärjestelmätieteeksi ja matemaattisteoreettiseksi tieteksi. Oppiaineen opiskemiselle tämä merkitsee kahta erilaista mahdollisuutta lähestyä oppiainetta: opetus voidaan suunnitella tietokone-lähtöiseksi tai tieto / informaatio -lähtöiseksi. Lähitieteiden opiskelu on Nuutisen mielestä tärkeää tietojenkäsittelyopin opiskelijoille.

K & I

PSYKOLOGIAKO KEITTOKIRJATIE-
DE?

Juhani Lindqvist edusti lauantaiseminaarissa psykologiaa. Psykologia tieteenalana on hänen mielestään myös jaettavissa kolmenlaisen käsitystapaan. Erilaisiin tietentraditioihin sitoutuminen johtaa erilaisiin näkemyksiin tieteestä. Ensimmäisenä Lindqvist esittelee psykologian, joka selittää psyykkiset ilmiöt ulkoisten ilmiöiden avulla. Tätä tapaa edustaa mm. behaviorismi. Ihmisen käyttäytymistä tutkitaan ennen ja jälkeen psyykkisen toiminnan tapahtumisen.

Toiseksi psykologian käsittelemistavaksi Lindqvist mainitsee kognitiivisen psykologian. Tässä tavassa ymmärtää psykologia tieteenä on tiedon käsittely keskeistä: tapa, millä ihminen käsittelee tietoa.

Kolmas psykologian tieteenksi ymmärtäminen on historiallisempi. Siinä tutkitaan psyykkisiä vuorovaikutusprosesseja ja pyritään etsimään psyykkisen toiminnan lainalaisuuksia, jotka olisivat irrallan ulkoisista tekijöistä ja kausaalisuudesta.

Lindqvist pohti puheenvuorossaan psykologian "aputieteen" roolia. Ongelma lienee yhteinen kaikille tieteenaloille, jotka ovat suuremmin sidoksissa ihmisten arkielämään. Tieteen ja käytännön suhteen Lindqvist näki heikoksi psykologiassa.

K & I

KIRJASTOKÄYTÄNNÖLLÄ VÄHÄN
AIKAA TIETEELLE

Kirjastotieteen ja informaatiikan puheenvuoron tilaisuudessa käytti Oulun yliopiston kirjastotieteen ja informaatiikan vt. prof. Vesa Kautto. Käytännön työelämässä pitkään toimineena hän pohti kirjastonjohtajan mahdollisuuksia seurata ja harjoittaa tiedettä. Virkamiehen työtehtävät vaativat toimimaan milloin puhelinautomaattina, päätöksentekokoneena tai luentojentekokoneena.

Alustusten jälkeen käydyssä keskustelussa vt. lehtori Vesa Suominen (OY) lohkaisi osuvasti, ettei kaikki se, mikä poikii käytännöstä, ole tiedettä, eikä kaikki kirjastomaailmasta tuleva ole kirjastotiedettä ja informaatiikkaa.

Seminaari oli mielenkiintoinen niin alustusten puolesta kuin käydyn keskustelun vuoksi. Tilaisuuteen oli saapunut kolmisenkymmentä osanottajaa, vaikka Oulu tunnetusti Tampereen näkökulmasta sijaitseekin pohjoisessa.

SEURAAVAT SEMINAARIT

Kirjastotieteen ja informaatiikan loppusyksyn lauantai-seminaareista ensimmäinen pidetään Tampereella 29.10.1988 klo 12.30 - 16.00 kirjastotieteen ja informaatiikan laitoksella. Aiheena on Mitä on kirjastotiede ja informaatiikka.

Syksyn viimeinen lauantai-seminaari on Helsingin kaupungin pääkirjaston luentosalissa (Rautatieäisenkatu 6, Pasila). Aiheena on Kirjastotyön kuva.

K & K & K
I I I

PERJANTAINA.

Päivällinen 10:lle hengelle.

Hernemuhennosta.

1 litra vihriäisiä herneitä	1 ruokal. etikkaa
1 ruokal. voita	vähän muskottia
1 " fariinisokeria	1/2 ruokal. suolaa

Valmistaminen: Noin 1 1/2 litraa pehmeätä vettä ja 1 litra perattuja ja huuhdottuja herneitä pannaan pataan tulelle. Herneet saavat hiljalleen kiehua kannen alla siksi, että ne pehmiävät. Viimeiseksi sekoitetaan pataan 1 ruokal. voita, 1 ruokal. fariinisokeria, 1 ruokal. etikkaa, 1/2 ruokal. suolaa ja vähän raastettua muskottia. Tätä muhennosta syödään keitetyn sianlihan, palvatus lihan tahi suolasen kalan kanssa.

Hernemuhennos tulee hyvin hyvää ilman sokeria, etikkaa ja muskottia, ja moni pitää sitä vielä parempanakin.

Keitettyä maitoa leivän kanssa.

4 litraa maitoa	1/2 ruokal. suolaa
3 kpl ruisleipää	

Valmistaminen: Leivät paloitellaan astiaan. Maito kiehutetaan, jonka jälkeen siihen lisätään 1/2 ruokalusikallista suolaa. Sitten kaadetaan maito leivän päälle ja keitos on valmista syötäväksi.

LÄHDE: Keitokirja. - Pori, 1929.

ASIA

LYHYET ERIKOISET

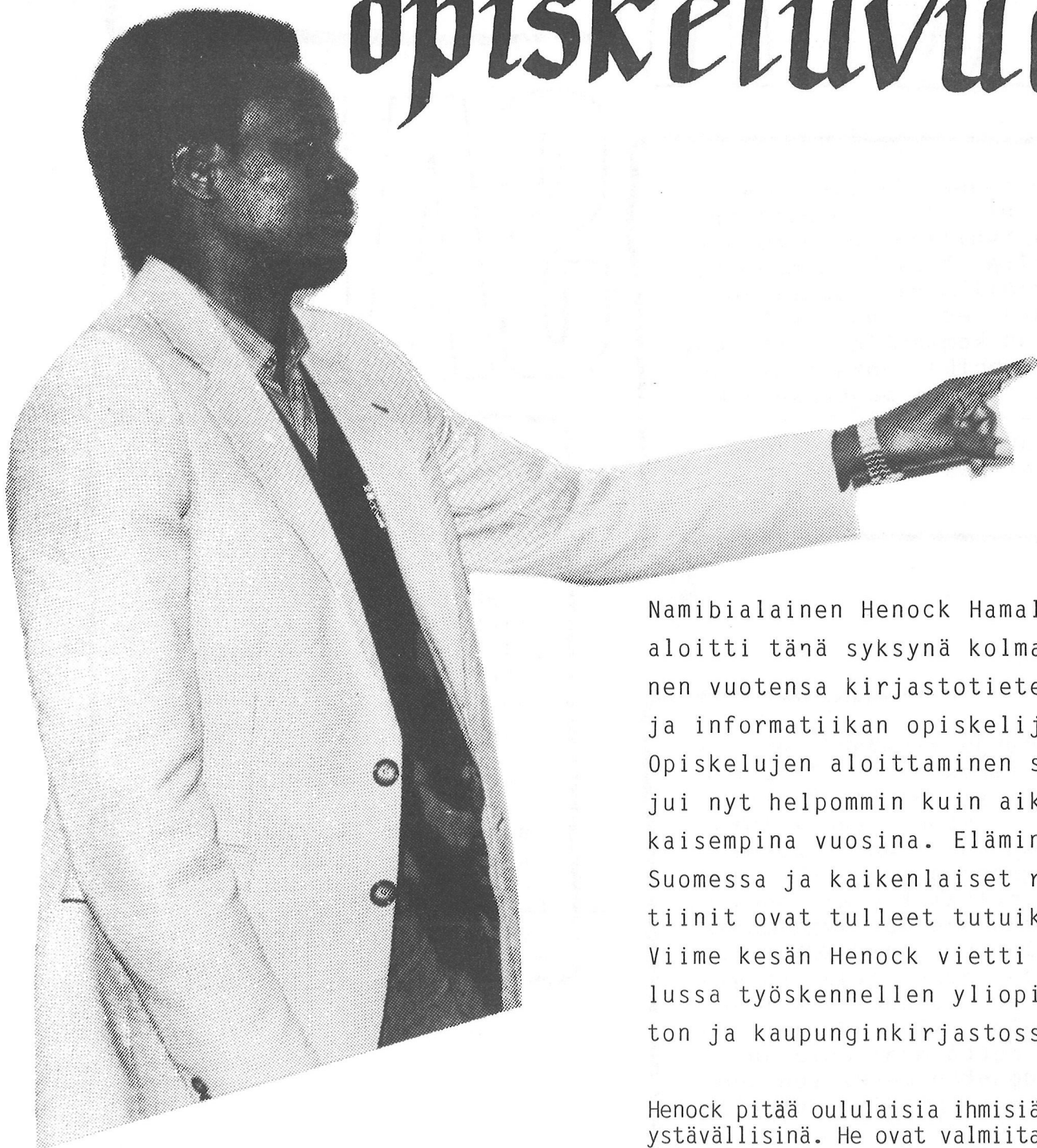
Kirjastossa oli yleisö-wc eteisessä ja avain piti hakea virkailijalta palautustiskiltä. Yleinen kommentti asiakkailta oli "Saiainko LAINATA wc:n avainta?" Parhaan kommentin esitti kuitenkin poika, joka avaimen saatuaan otti muutaman askeleen - kääntyi ja kysyi: "Palautetaanko tämä ennen vai jälkeen?"

SANA

Ystäväni kadotti lompakkonsa. Mukana menivät niin pankkikirja kuin henkilöllisyystodistus, ajokortti, sairausvakuutuskortti sekä opiskelijakortti. Tuli paniikki kuinka saada pankkitili suljetuksi ennenkuin joku kirjan löytänyt sen tyhjää. On onneksi edes passi tallella, jolla voi todistaa pankissa henkilöllisyytensä. Huokaus. Mutta sitten muistuin mieleen, että passihan on matkatoimistossa viisumin hankkimista varten. Niin helppoa on itsensä kadottaminen ja henkilöllisyytensä menettäminen nykymaailmassa.

Tietosuojalainsäädäntö puree tehokkaasti. Tänä syksynä ei yliopiston opastuksesta voikaan ostaa mainiota Kuka Kukin On Tampereen yliopistossa- eeposta. Teoksen sisältämät nimi, osoite, koulutusohjelma, syntymäaika, aloitusvuosi ja kotikuntatiedot opiskelijoista eivät enää olekaan kaikkien saatavissa. Tietosuoja, no niin, mutta moni asia ja yhteydenotto mutkistuu kun osoitteita ei ole saatavissa.

Henockin 3. opiskeluvuosi

Namibialainen Henock Hamalwa aloitti tänä syksynä kolmannen vuotensa kirjastotieteen ja informatiikan opiskelijana. Opiskelujen aloittaminen sujui nyt helpommin kuin aikaisempina vuosina. Eläminen Suomessa ja kaikenlaiset rutiinit ovat tulleet tutuiksi. Viime kesän Henock vietti Oulussa työskennellen yliopiston ja kaupunginkirjastossa.

Henock pitää oululaisia ihmisiä ystävällisinä. He ovat valmiita auttamaan ja tutustumaan uusiin ihmisiin. Työssään Henock oli yrittänyt tulla toimeen mahdollimman pitkälle suomen kielellä. Oulun murre oli välillä tuottanut vaikeuksia.

Yliopiston kirjastossa Henock tutustui erilaisiin töihin. Pisimän ajan hän työskenteli kauko-palvelussa.

Oulun kaupunginkirjastossa Henock Hamalwasta oli hauskinta olla lastenosastolla. Viime keväänä, ennen töiden aloittamista, hän oli kirjoittanut seminaarityön lastenkirjastotoiminnasta. Nyt oli hedelmällistä nähdä paikan päällä, miten kaikki toimii. Lapset olivat myös hyvin kiinnostuneita mustasta kirjastosedästä ja esittivät Henockille monenlaisia kysymyksiä.

Henock vertaa työtään yliopiston kirjastossa ja kaupunginkirjastossa. Kaupunginkirjastossa sekä aineisto että asiakaskunta ovat monipuolisempia kuin yliopistonkirjastossa. Yliopistolla on kesäisin hyvin hiljaista, joten asiakkaita näkyi vähän.

Hamalwa kertoo, että hän voi hyödyntää kesällä oppimiaan asioita talven aikana opiske-luissa. Hän korostaa, että

käytännön harjoittelu on todella tärkeää opiskelun lomassa.

- On vaikeaa kirjoittaa laboratorista, jos et ole koskaan ollut laboratoriossa, vertaa hän.

Kirjastotieteen ja informatiikan lisäksi Henock on opiskellut kasvatustieteitä. Hän toivoo, että voi tulevaisuudessa opettaa kotimaassaan kirjastotaitoja yhä useammalle.

Namibian tilantesta on viime aikoina keskusteltu paljon. Henock onkin toiveikas. Hänen mukaansa Etelä-Afrikka on hyvin väsynyt taistelemaan ja on nyt valmis keskustelemaan ja kuuntelemaan namibialaisia. Kun kysyn, saako hän tarpeeksi tietoja Namibian tilanteesta täällä kaukana Suomessa, saan myöntävän vastauksen. Swapo välittää tietoja kaikille opiskelijoilleen ympäri maailmaa. Henock kuuntelee myös BBC:n uutisia ja Radio Moskovaa.

MK

**SUURKIITOKSET
HULVATTOMAN HAUSKASTA
TUTUSTUMISILLASTA
KAIKILLE OSANOTTAJILLE !**

*TÄLLAISTA ILTAA EI TULE TOISTA /
TÄMÄ ILTA EI UNOHDU ~~PITKÄN AIKAA~~
KOSKAAN *

- VIRKISTYSVASTAAVA -

PANTTI HUUTOKAUPPA

Keskustelun pauhu lyö kasvoille ja korville vaikka kello ei ole vielä puolta neljääkään. Eturivin penkit ovat vanhempien miesten hallussa, joukossa joku hattupäinen nainenkin. Istumapaikkoja on kaikkiaan satakunta: paikat nousevat salin perälle, kaikilla on mahdollisuus nähdä mitä näytännöllä tapahtuu.

Panttihuutokaupassa on ainakin kolmenlaista yleisöä: niitä, jotka tietävät mitä etsivät, ostavat he sitten omaan käyttöönsä tai jatkomyyntiin; niitä, joilla on tapana käydä huutokaupoissa ja ostellakin silloin tällöin, nämä ovat tyyppillisimmin vanhempia miehiä, jotka tunnistaa siitä, että he tuntevat runsaasti kaltaisiaaan tervehtien ja vaihtaen kuulumisia ennen kaupankäynnin aloittamista sekä kommentoiden toisten tekemiä huutoja kaupan käyn-

nin aikana. Kolmas ryhmä yleisössä ovat selvät amatöörit, jotka ovat vain seuraamassa moista ihmeellistä toimitusta, mutta usein heidänkin kasseihinsa kertyy ostos tai pari.

Innokkaimmilla ostajilla on tapana tarkastaa ennakolta näyttämölle asetettuja tavaroita. Hypistellään ja kosketellaan; erikoisuuksien arvellaan olevan pöydän takana, joten täytyyhän sinnekin kurkistaa.

Kesäajassa oleva kello näyttää jo kahtakymmentä vaille viisi, vaikka kaupanteon piti alkaa jo puoli neljältä. Ovi kolahtaa ja meklari ja kassanhoitaja sekä kolme avustajaa saapuvat korokkeelle. Pidetään pienempää ääntä niistä omista asioista, että päästään itse asiaan, kehottaa meklari ja kuuluttaa meille pelin säännöt: alin huuto on kympin tai viitosen tavarasta riippuen ja ylöspäin mennään kympin vä-

lein. Arvokkaammissa tavaroissa lähdetään satasesta tai tuhannesta markasta. Ja sitten mylly lähtee pyörimään: tauluja, solmioita, mankkoja, stereoita, rahoja, soutu-laitte, lasketteluhaalari, tunkki, autonrenkaita, karamellipusseja, moottorisaha, videot, televisioita, kirjoituskoneita, puhelimia, mikroaaltouuni, jääkaappi, yleiskoneita. Ja hinnat nousevat tai sitten ei: ellei tarjous tyydytä meklaria hän vetää tavaran pois ja jatkaa seuraavalla. Vaihtelua tähän rulettiin tuo se kun meklari avustajineen todistaa sähkölaitteiden käyttö kuntoisuuden kytkemällä ne verkkoon ja antamalla toiminta näytteen. Saamme kuulla sointeja niin radioista kuin monitoimikoneista ja sähköporistakin. Moottorisahankin ääntä piti kuuleman, mutta laitepa ei suostunutkaan esiteltäväksi vaan pysyi visusti vaiti - no ei se mitään, saha takaisin pöydän taakse ja ruletti pyörii uudelleen. Vaihto- tai palautusoikeutta panttihuutokaupassa ei tunneta: laitteen toimivuudesta on vakuuttava paikanpäällä. Meklari jatkaa sähkökirjoituskoneen esittelyä tunkemalla paperinpaloja telan väliin kirjoitellen niitä näitä. Aikaisemmin radionauhurin itselleen huutanut mies kuuluu nyt löytäneen asemataajuudetkin - huutokauppa-huone tulvahtaa täyteen Sorsakoskea ja surujen kitaraa. Meklari on ilmeisesti saanut tarpeekseen koneella-kirjoittelusta ja tarjouk-kilpa tästä sähköisestä IBM konttorikoneesta 70-luvulta voi alkaa. Huuto rupeama ei ole pitkä ja pian istuu onnellinen mies painava kone sylissään pariasataa köyhempänä.

Tätä pystiä ei löydy panttihuutokaupasta. -kh

VAVISKAA,

uudet ja vanhat UDK-läiset!

TULOSSA

UDK ry:n 20-vuotis-

GAALAILTA

Nyt on aika kaivaa
frakit ja iltapuvut
esille. Villitkää
itsenne myös ohjelman-
tekoon: ohjelmatoimikunnan
yhteyshenkilöt Heli ja Maikki.

Lisätietoja ilmoitustaululta, seuraavasta
Asiasanasta ja Kirjastolehdestä 12/88.